

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף יב עמוד א

- א] הניח קערה על הכותל ונפלו ממנה מי גשמים על גבי פירות, האם הוכשרו לקבל טומאה ?
- ב] האם מותר לצאת בערב שבת סמוך לחשיכה עם תפילין ?
- ג] האם מותר להבחין לאור הנר בשבת בין בגדיו לבגדי אשתו ?
- ד] האם מותר להרוג כינה בשבת ?

- א] הפך הקערה: אם חפץ במים, כגון להדיח את הקערה, המים מכשירים את הפירות, אף שאינו מרוצה מנפילתם על הפירות. הניחה כדי שלא ינזק הכותל מחמת הגשמים, לא הוכשרו הפירות.
- לא הפכה: המים שבקערה מכשירים את הפירות, ואפילו אם הניחה להגן על הכותל. שבכך שלא הפכה, גילה דעתו שחפץ לקבל את המים.
- מים הניתזים מן הקערה לחוץ, ומים שנשפכו לחוץ משנתמלאה הקערה: לבית שמאי, המים מכשירים. ולבית הלל, אינם מכשירים.
- ב] מותר. שחייב למשמשן תמיד שלא להסיח דעתו מהן, ואין חשש שיוציאן משתחשך. איסור הסחת דעת בתפילין נלמד מהציץ שנאמר בו "והיה על מצחו תמיד", ללמד שלא יסיח דעתו ממנו. וקל וחומר לתפילין שיש בו אזכרות הרבה.
- חייב לחפש בבגדו בערב שבת עם חשיכה, שאינו כרוך בשום דבר שיוציאנו בשבת.
- ג] אם בגדיהם דומים זה לזה אסור, שמא יטה את אור הנר.
- ד] תנא קמא: מדרבנן אסור, אבל מוללה (גוללה בין אצבעותיו כדי להתיש את כוחה) וזורקה. אבא שאול ור' אליעזר: אסור מן התורה להורגה, וחכמים גזרו שלא למוללה. בית הלל: מותר. כיון שאינה פרה ורבה, אלא שורצת מבשר האדם. וכן נהג רבה.

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף יב עמוד ב

- א] האם מותר לבקר חולה, לנחם אבל או לשרך הבנות בשבת ?
- ב] אלו דינים נוהגים מחמת שהשכינה סועדת את החולה ?
- ג] האם מותר ליחיד או לשנים לקרוא לאור נר מדורה, ומדוע ?
- ד] כיצד מתיישבת סתירת הברייתות אם מותר לשמש לבדוק כוסות לאור הנר ?

- א] לבקר חולה ולנחם אבל: בית שמאי אוסרים, מפני שמצטער עמם. לבית הלל מותר. לשרך בנות: לבית שמאי אסור משום ממצוא חפצך. לבית הלל מותר, שזהו חפצי שמים.
- ב] 1. מתפלל על החולה אף בלשון ארמי. הגם שעל צרכיו אין להתפלל בלשון ארמי, כיון שמלאכי השרת אינם מכירים בה, ולא יסייעו להכניס תפילתו לפני הקב"ה.
2. המבקר את החולה לא ישב על גבי מטה או כסא, מפני שהשכינה למעלה מראשו של החולה. אלא מתעטף מאימת השכינה ויושב לפניו [על הקרקע].
- ג] יחיד: אסור, ואפילו אם הנר גבוה מאוד ואין חשש שיטה, משום לא פלוג. אך לאדם חשוב מותר, כיון שאינו רגיל להטות נר אף בחול מפני חשיבותו. שנים: לקוראים בענין אחד מותר, שאם יבא להטות חברו יזכירנו. שני עניינים אסור. שכל אחד מעיין לעצמו, ואינו מבחין במעשי חברו. מדורה: אפילו עשרה אסורים לקרוא, מפני שיושבים מרוחקים ואין אחד מבחין בחברו.
- ד] 1. לשמש קבוע אסור, כיון שירא שמא ימצא רבו לכולך בכלי. שמש שאינו קבוע, מותר. 2. לשמש קבוע אסור בנר של שמן. ובשל נפט מותר, כיון שהוא מסריח ואין חשש שיטה. שמש שאינו קבוע מותר אף בשל שמן, אך נחלקו אמוראים אם מורים כן לרבים.

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף יג עמוד א

- [א] מהי כוונת המשנה "החזן רואה היכן התינוקות קוראים, אבל הוא לא יקרא" ?
- [ב] האם מותר לתינוקות של בית רבן לקרוא לאור הנר ?
- [ג] האם מותר לאכול עם אשתו הנדה, או לישון עמה במיטה כששניהם לבושים ?
- [ד] האם בימי זובו מותר לפרוש מחולין טמאים לאכול עם זב עם הארץ, ומדוע ?
- [ה] האם מותר להניח בשר עוף וגבינה על השלחן שאוכל עליו ?

- [א] 1. חזן בית הכנסת שאינו יודע איזו פרשה קוראים למחרת, רואה איזו פרשה התינוקות קוראים לאור הנר. (רש"י במשנה)
2. חזן בית הכנסת המסייע בלחש לקוראים בתורה לקרוא בניקוד ובטעמים נכונים, רואה לאור הנר ראש הפרשה שהתינוקות קוראים, ומתוך כך נזכר בכולה.
3. מלמד תינוקות, רואה לאור הנר היכן יתחילו לקרוא מחר והיכן יסיימו.
- [ב] תירוץ ראשון: מותרים לקרוא לאור הנר רק ראש הפרשה.
- תירוץ שני: מותרים לקרוא פרשה שלמה, מפני שאימת רבם עליהם ולא יבואו להטות.
- [ג] לאכול עמה: אסור, שמא יבואו לידי עבירה.
- לישון: לרב יוסף אסור, שהוקשה נדה לאשת איש לאסור לישון עמה אף כשלבושים.
- לר' פדת מותר, שלא אסרה תורה אלא תשמיש, ומדרכבנן אסרו רק קירוב בשר.
- [ד] אביי: אסור. שמא עם הארץ יאכילנו דברים שאינם מעושרים.
- רבא: אסור. שמא הפרוש יתרגל הפרוש, ויאכילנו דברים טמאים גם בימי טהרתו.
- [אבל אין לחוש שיאכילנו דברים שאינם מעושרים, לפי שרוב עמי הארץ מעושרים].
- [ה] בית שמאי: מותר, שהרי אפילו אכילת עוף בחלב אינה אלא מדרכבנן.
- בית הלל: אסור, שמא יאכלם יחד.
- אנשים זרים בשלחן אחד, מותר שאחד יאכל בשר והשני יאכל גבינה.

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף יג עמוד ב

- א] מדוע מת אותו תלמיד חכם בחצי ימיו ?
- ב] אלו דברים נאמרו בעליית חנניה בן חזקיה ?
- ג] מן התורה, האם אוכל טמא מִטְמָא את האדם האוכלו ?
- ד] אכל מאכל שהוא ראשון, שני או שלישי, האם נטמא ?
- ה] אלו קולות נאמרו בטומאת גויה שגזרו בי"ח דבר ?

- א] רב דימי: בימי שבעת הנקיים היה ישן עם אשתו במטה אחת רחבה, בלי קירוב בשר. ר' יצחק: היה ישן עמה בקירוב בשר, אך היא לבשה סינר מן המתניים ולמטה.
- ב] 1. אסור לקרוא או לבער כנים מבגדיו לאור הנר בליל שבת.
2. נכתבה מגילת תענית. בה נזכרו הימים שנעשו בהם ניסים, ואסורים בתענית. [נכתבה כמגילה לזיכרון, אף ששאר הברייתות היה אסור לכותבן].
3. דרש פסוקים בספר יחזקאל הנראים כסותרים לדברי תורה. כגון "נבלה וטרפה לא יאכלו הכהנים", וקשה וכי ישראל אוכלים נבלה. ויישב, שחזר להזהיר את הכהנים המותרים במליקת חטאת העוף [שהיא נבלה].
- ג] אין אוכל טמא מטמא את האדם האוכלו, מלבד נבלת עוף טהור בעודה בבית הבליעה.
- ד] ראשון: לר' אליעזר נעשה ראשון. לר' יהושע נעשה שני [שאינן ראשון עושה ראשון]. שני: נעשה שני ומצינו שני עושה שני, כגון אוכל שני שנגע באוכל ועליו משקה. שלישי [בחולין שנעשו על טהרת התרומה]: לר' אליעזר, נעשה שלישי. לר' יהושע, נעשה שני לקודש. שלגבי קודש חוששים שמא היה האוכל ראשון.
- ה] 1. אין אדם נטמא, אלא אם אכל כשיעור שתי ביצים אוכל טמא.
2. נטהרים בטבילה ואין צריך הערב שמש.

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף יד עמוד א

א מדוע גזרו שהאוכל או השותה דבר טמא נעשה שני לטומאה ?

ב בא ראשו ורובו במים שאובים, מה דינו ?

ג טהור גמור שנפלו עליו מים שאובים, מה דינו ?

ד מדוע גזרו שספרי תנ"ך פוסלים תרומה במגעם ?

ה מדוע גזרו שסתם ידיים קודם נטילתן פוסלות תרומה במגען ?

א חששו שמא בשעה שמאכל טמא בפיו, ישתה משקה של תרומה ויטמאנו. או שבשעה שמשקה טמא בפיו, יאכל מאכל של תרומה ויטמאנו. והתורה הזהירה על התרומה לשמרה בטהרה, שנאמר "משמרת תרומתי". וכיון שגזרו שהאוכל או שותה דבר טמא נעשה שני, שוב לא יהיה רגיל אצל תרומה.

ב בא לאחר שטבל מטומאתו בו ביום, נעשה מדרבנן שני לטומאה. הטעם: אביי: לאחר שטבלו במי מערות היו נותנים עליהם מים שאובים להעביר הסרחון. ואמרו שלא המקוה לבדו מטהר, אלא מי המקוה יחד עם המים השאובים. לכן גזרו על השאובים שמטמאים אדם אחרי טבילתו.
רבא: שהיו אומרים שרק הטבילה בשאובים מטהרת, וחששו שיבטלו טבילה במקוה.

ג נפלו על ראשו ורובו שלשה לוגים מים שאובים, נעשה שני לטומאה. וגזרו כן, כדי שתתקבל הגזירה שהבא אחר טבילה במים שאובים נעשה שני לטומאה.

ד היו מצניעים תרומה אצל כתבי הקודש כי שניהם קודש, ובאו עכברים והפסידו הכתבים.

ה רש"י: ידיים עסקניות הן ונוגעות בבשרו במקום טינופת, וגנאי לתרומה בכך. רבותיו: שמא נגעו ידיו בטומאה ונטמא. וקשה, מדוע די בנטילת ידיו ולא בטבילת כל גופו.